

သို့

ဥက္ကဋ္ဌ

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီ
အမျိုးသားလွှတ်တော်

စာအမှတ်။ ။ ၀၄၅/၂၀၁၈

နေ့စွဲ ။ ။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၉ ရက်

အကြောင်းအရာ။ ။ အမျိုးသားလွှတ်တော် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
ကော်မတီသို့ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၏ ဓာတုဓါတ်ကြွင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်စေသော
ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများအား လျှော့ချခြင်းဆိုင်ရာ လေ့လာစိစစ်ခြင်းအတွက် အကြံပြုလွှာပေးပို့ခြင်း။

ယခုအကြံပြုချက်များကို မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍတာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) မှရေးသား
ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျွန်ုပ်တို့၏အကြံပြုချက်များမှာ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ ဆီအုန်းစိုက်ခင်း (၁၇)ခင်း တွင် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ကွင်းဆင်းသုသေတနပြုလုပ်၍ တွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ ကဏ္ဍအလိုက် သက်ရောက်မှုများအားဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း (SWIA)၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလဲဖြစ်ပြီး ၎င်းအစီရင်ခံစာကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ခင်းများ တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသည့် မန်နေဂျာများနှင့် အလုပ်သမား ၁၀၀ ကျော်နှင့်လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်သာမက သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများလည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။ Fauna and Flora International (FFI) ၏ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများမှ တွေ့ရှိချက်များကို ကောက်နုတ်၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။¹
- မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍတာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) သည် PRIMEagri နှင့်အတူ ၂၀၁၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် “မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိုက်ပျိုးရေး စားသောက်ထွက်ကုန်များ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိသော ကုန်ကြမ်းထုတ်လုပ်ဝယ်ယူသုံးစွဲမှုများဆီသို့” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် နေပြည်တော်တွင် ကျင်းပခဲ့ သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ တွေ့ရှိချက်များလည်းပါဝင်ပါသည်။² ယင်းအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ၊ စားသောက်ကုန်များဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် စံချိန်စံနှုန်းများကို လုပ်ဆောင် နေသည့်

¹ 'Myanmar Oil Palm Plantations: A Productivity and Sustainability Review', FFI 2016 and Myanmar version.
² For more information visit MCRB's website: <http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/news/food-safety-responsible-sourcing-initiative.html>
 Myanmar Centre for Responsible Business, No.6 (A), Shin Saw Pu Road, Kayin Chan Ward, Ahlone Township, 1121 Yangon, Myanmar. Tel/fax: +95 (0)1 512613
info@myanmar-responsiblebusiness.org www.myanmar-responsiblebusiness.org

အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် GLOBALG.A.P., Fairtrade, FSSC22000 နှင့် the Global Food Safety Initiative (GFSI)မှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှာပညာရှင်များ အပါအဝင် လူပေါင်း (၇၀)ကျော် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံသည် အဓိက စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် အစားအသောက် ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်မြန်မာနိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရေး စားသောက်ထွက်ကုန်များ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိသောကုန်ကြမ်းထုတ်လုပ် ဝယ်ယူ သုံးစွဲမှုများကို မည်သို့မြှင့်တင်နိုင်သည်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေး ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ အစားအသောက် နှင့် ဆေးဝါး ကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာနမှ အရာရှိများ၊ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ စားသုံးသူများ အခွင့်အရေးရရှိအောင် လုပ်ဆောင်နေ သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အလုပ်သမား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်ပါတာနာများပါ တက်ရောက် ခဲ့သည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ သည် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ ပညာရှင်များ၏ ဆွေးနွေးချက်များ၊ တင်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပြီး သတင်းအချက်အလက်အပြည့်အစုံကို အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ အစီရင်ခံစာတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။³

ကျွန်ုပ်တို့ MCRBမှ စဉ်ဆက်မပြတ်လုပ်ကိုင်နေသော ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးကို အခြေခံ၍ လူကြီးမင်းတို့ကော်မတီမှ သိရှိလိုသည့် မေးခွန်းကိုများကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ပြန်လည်ဖြေကြားလိုပါသည်။

- တည်ဆဲဥပဒေများဖြစ်သည့် ပိုးသတ်ဆေး ဥပဒေနှင့် အခြားသောဥပဒေများ (အောက်တွင်ရှု။) ကို အသက်ဝင် အောင်ပိုမိုလုပ်ဆောင် သင့်သည်။
- စိုက်ပျိုးလုပ်ငန်းတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၊ ခွင့်ပြုချက်လိုင်စင်များ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းကို စောင့်ကြပ်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုမိုအားကောင်းလာ အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- စိုက်ခင်းမန်နေဂျာများ၊ အလုပ်သမားများ၊ အသေးစားစိုက်ပျိုးရေးသမားများနှင့် လယ်သမားများကို စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်းများအသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်ဖွင့်သင်တန်းများပိုမို ပို့ချသင့်သည်။ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်း နှစ်ရပ်လုံးတွင် တာဝန်ရှိသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်ပပို့ကုန်ဈေးကွက်ကို လက်လှမ်းမီရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိစားသုံးသူများ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရန်အတွက် လယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးသူများကိုယ်တိုင် GlobalGAP ကဲ့သို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်များ၊ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် အကျွမ်းတဝင်ရှိသင့်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာများသည် လူကြီးမင်းတို့သိချင်သည့် အကြောင်းအရာ အသေးစိတ်ကို ဖြေကြားထားခြင်းမဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် အကြံပြုချက်အသေးစိတ်ကို အောက်တွင်ဆက်လက်ဖတ်ရှုပါ။ MCRB သည် ယခုလို လူကြီးမင်းတို့ကော်မတီမှ ဦးဆောင်၍ လေ့လာစိစစ်ခြင်းလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက် ဆက်နွယ်သူများမှ အကြံပြုချက်များလက်ခံခြင်းအပေါ် အလွန်ပင်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်မိပါသည်။ နောက်ထပ် မေးမြန်း စုံစမ်းခြင်းများ ပြုလုပ်သွားမည်ဟု လည်းကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်ပါသည်။

³ You can read the Conference Report here: <http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/pdf/2017-01-Roundtable-Towards-a-Myanmar-Food-Safety-Responsible-Sourcing-Initiative.pdf>

လူကြီးမင်းတို့သိရှိလိုသည့် မေးခွန်းများကို အောက်ပါအတိုင်းဖြေကြားလိုပါသည်။

စိုက်ပျိုးပေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုဆေးများ (ပေါင်းသတ်ဆေး၊ မှိုသတ်ဆေး၊ ပိုးသက်ဆေး၊ ဘတ်တီးရီးယားသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ရိတ်သိမ်းပြီးနောက် အသုံးပြုသည့် ဓာတုဆေးဝါးများ)အား လက်ရှိစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် အသုံးပြုနေမှုကြောင့် မည်သို့သော ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်နေသနည်း။

ဤမေးခွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအလေ့အကျင့်များနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု MCRB မှယူဆပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ အဖြေများသည် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ ဆီအုန်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ သက်ရောက်မှုများ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းမှ တွေ့ရှိချက်များကို ထင်ဟတ်၍ဖြေဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆီအုန်းကုမ္ပဏီများသည် မြေဩဇာနှင့်ပိုးသတ်ဆေး အသုံးပြုသည့်အပြင် အခြားသော ဓာတုပစ္စည်းများ၊ အဆိပ်ရှိသည့် စွန့်ပစ်ရေများ စွန့်ပစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို မေးခွန်း နံပါတ် (၄) အောက်တွင် ဖြေကြား ထားသည့် ဥပဒေများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ စွန့်ပစ်သင့်သည်။ MCRB ၏ သုတေသီများ၏ တွေ့ရှိချက်များ အရ ဆီအုန်းကုမ္ပဏီအများစုသည် လက်တွေ့မြေပြင်တွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစနစ်တကျ စွန့်ပစ်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ပြင် ဆီအုန်းစိုက်ခင်းများနှင့် ဆီစက်များတွင်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် ညစ်ညမ်းမှုများကိုစောင့်ကြည့်ခြင်း နှင့် ထိန်းချုပ်မည့် ယန္တရားစနစ်များမရှိပါ။ ယင်းစနစ်များမရှိ သောကြောင့် စိုက်ခင်းအများစုနှင့် ဆီစက်အများစု သည် စွန့်ပစ်ရေနှင့် အခြားပစ္စည်းများကို အနီးနားရှိ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်များရှိ ရေသွားရေလာ လမ်းကြောင်းများ သို့ စွန့်ထုတ်ပါသည်။

ဆီအုန်းကုမ္ပဏီအများစုသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ်သမားများကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်းများဖြစ်သည့် မြေဩဇာများနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများကို မည်သို့စနစ်တကျအသုံးပြုရမည်၊ ထိန်းသိမ်းရမည်နှင့် စွန့်ပစ်ရမည်ကို သင်တန်းပို့ချထားခြင်းမျိုးမရှိပါ။ ကုမ္ပဏီအများစုသည် ၎င်းတို့၏အလုပ်သမားများကို ဓာတုပစ္စည်းများ အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများကို အသိပေးထားခြင်းမျိုးမရှိပါ။ စိုက်ခင်းလုပ်သားများကို ဆေးဖြန်းသည့်အခါတွင် ဝတ်ဆင်ရမည့် မျက်နှာဖုံးများ၊ လက်အိတ်များ၊ မျက်မှန်များနှင့် ခါးစည်းများကဲ့သို့ လုပ်ငန်းခွင့်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးကာကွယ်ရေးပစ္စည်းများ (PPE)ကို အလုံအလောက် ပံ့ပိုးထားခြင်းမျိုး မရှိပါ။ ထို့ပြင် ဓာတုပစ္စည်းများ အသုံးပြုပြီးသည့်အချိန်တွင် သန့်စင်စေရန် ဆေးကြောမည့် ပစ္စည်းများလည်း ပံ့ပိုးပေးထားခြင်းမျိုး မရှိပါ။

၂၀၁၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအရ၊ လယ်သမားများသည် မြေဆီလွှာတွင် အဆိပ်အတောက် ပါဝင်မှုနှုန်းနှင့် အဟာရပါဝင်မှုနှုန်းကို စစ်ဆေးရန် အကန့်အသတ်ရှိခြင်းကြောင့် မည့်သည့် မြေဩဇာ အသုံးပြုရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန် ခက်ခဲမှုများရှိနေပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနတွင် ဓာတ်ခွဲ စမ်းသပ်ခန်းတစ်ခုရှိသော်လည်း စမ်းသပ်ခမှာ လယ်သမားများအတွက် အလွန်ဈေးကြီးသောကြောင့် အသုံးပြုမှုနည်းပါးပါသည်။ MCRB နှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုမှ ပြောကြားချက်အရ ပြည်ပ ဓါတ်ခွဲခန်းများကိုအသုံးမပြုပဲ အစိုးရ၏စမ်းသပ်ခန်းကိုအသုံးပြု၍ စစ်ဆေးရမည်ဟု လိုအပ်ချက်တွင် ပါရှိသော် လည်း အစိုးရဓာတ်ခွဲခန်းမှ ရရှိသည့်အဖြေများမှာ ရှင်းလင်းတိကျမှုမရှိဟု သတိပြုမိပါသည်။ မြန်မာကုမ္ပဏီ တစ်ခုသာ ၎င်းတို့၏ လယ်သမားများကို ရုတ်တရက်စမ်းသပ်မှုများ ပြုလုပ်သည့်အခါတွင်သာ အသုံးပြုရန် အကြံပြုခဲ့သည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုဆေးများ၏ လူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေသနည်း။

ဤမေးခွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ဓာသုံးပစ္စည်းများ အသုံးပြုမှုနှင့် အလွဲသုံးစားပြုမှုနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု MCRB မှယူဆပါသည်။

တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ စိုက်ခင်းများနှင့် ဆီစက်များလည်ပတ်နေသည့် ဆီအုန်းကုမ္ပဏီများနှင့် စပ်လျဉ်း သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်မှုနှင့်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ပြန် ထားခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့်မည့်သည့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုဆေးများအသုံးပြုနေသည်နှင့် ယင်းပစ္စည်း များ ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုမည်သို့ ညစ်ညမ်းမှုဖြစ်စေသည်နှင့်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရရှိရန်မှာ ခက်ခဲပါ သည်။ FFI ၏ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာမှုများအရ အခြားနိုင်ငံများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်နိုင်သည့်အတွက် ရာသီဥတုအခြေအနေနှင့် မြေဆီလွှာမကောင်းသည့်အခြေအနေများတွင်သာ အသုံးပြု သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိုက်ခင်းအများစုသည် မြေဩဇာများကို ပုံမှန်သုံးရမည့် ပမာဏထက် ၂ဆပို၍ အသုံးပြုနေပါသည်။

မြေဩဇာများ အသုံးပြုမှုကြောင့် ရေရင်းမြစ်နှင့် စိမ့်မြေကို ညစ်ညမ်းစေပြီး ရေစီးနှင့်အတူ မျောပါ ခြင်းကြောင့် ရေ၏အရည်အသွေးကို ထိခိုက်မှုများရှိသည်ဟု သတင်းများပေးပို့ကြသည်။ စိုက်ခင်းအနီးတဝိုက်ရှိ ကျေးရွာ များ ၏ပြောကြားချက်များအရ ရွာအနီးနားရှိ စမ်းချောင်းရှိရေများ အရောင်ပြောင်းလာပြီး သောက်သုံး၍ မရတော့ သည့်အပြင် ငါးအရေအတွက်မှာလည်း လျော့နည်းလာသည်။ သူတို့မှာလည်း ထိုစမ်းချောင်းမှရေဖြင့် ရေချိုး သဖြင့် အရေပြားရောဂါများ၊ အဖုအပိမ့်များနှင့် အနီစက်များရှိသည်ဟု သိရှိခဲ့သည်။ ရွာသားများသည် ဆီအုန်း ကုမ္ပဏီများက ဓာတုဆေးများအသုံးပြု၍ မြစ်ထဲသို့စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုယူဆကြသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုဆေးများတိုက်ရိုက်အသုံးပြုသည် စိုက်ခင်းအလုပ်သမားများ၏ ကျန်းမာရေးမှာ အမျိုးသမီးအချို့၏ပြောကြားချက်များအရ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ မအီမသာဖြစ်ခြင်းတို့အပြင် ဓာတုဆေးများရောစပ် သည့်အခါနှင့် အသုံးပြုပြီးသည့်အခါတွင် မျက်နှာများမှ မီးလောင်သကဲ့သို့စပ်သည်ဟု သိရှိခဲ့ရသည်။ သူတို့ကို လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးပစ္စည်းများ အလုံအလောက်ပံ့ပိုးပေးခြင်းမရှိပါ။ စိုက်ခင်းအချို့ရှိ အလုပ်သမားများနှင့် ကုမ္ပဏီမှ သူနာပြုများပြောကြားချက်များအရ အလုပ်သမားသမားများသည် ကူးစက် ရောဂါ နှင့် အရေပြားအဖုအပိမ့်များ အနီစက်များရှိခဲ့ရသည်ဟု သတင်းပေးပို့ခဲ့ကြသည်။ အချို့သော အလုပ်သမားများသည် အရေးပြားအဖုအပိမ့်အနီစက်များ ရရှိခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ မြေဩဇာနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများ ထိတွေ့ခြင်းနှင့် အသုံးပြုရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြသည်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။

ဓာတုဓာတ်ကြွင်းများအနေဖြင့်စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များကုန်ဈေးနှုန်းနှင့် ထုတ်လုပ်သည့်အရေအတွက် လျော့ချ စေခြင်းဖြင့် ပြည်ပဈေးကွက်အပေါ်မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေသနည်း။

MCRB မှာ ယင်းအချက်အလက်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်အတိအကျမရှိပါ။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံခြားမှ ဝယ်ယူသူအများစု၏ပြောကြားချက်များအရ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများသည် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်း ခြင်း နှင့် ဆိုင်သည့် စံချိန်စံနှုန်းများကို အနိမ့်ဆုံးအနေဖြင့် ပြည့်မှီရမည်ဟုသော လိုအပ်ချက်များရှိသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုဆေးများထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းဆိုင်ရာမည်သည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် တည်ဆဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ပြဌာန်းပြီးဖြစ်သနည်း။

အဓိကဆက်စပ်မှုရှိသည့် ဥပဒေများမှာ..

မြေဩဇာဥပဒေ (၂၀၁၅)

မြေဩဇာဥပဒေကိုပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ပြန်လည်အတည်ပြုခဲ့ပြီး၊⁴ ယင်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ အရည်အသွေးပြည့်မီသည့် မြေဩဇာများကို စိုက်ပျိုးသူများ အသုံးပြုနိုင်ရန်၊ သင့်လျော်သော မြေဩဇာကို သုံးစွဲခြင်းဖြင့် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ်းရေးကိုအထောက်အကူပြုရန်နှင့် လယ်သမားများကို ပညာပေး လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဥပဒေတွင် မြေဩဇာ အသုံးပြုသူထက် မြေဩဇာလုပ်ငန်းများ လိုင်စင်ချထားခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်သူများ၊ တင်သွင်း ရောင်းချသူများ၊ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသူများကိုသာ ပိုမို၍ စည်းကြပ်ထားပါသည်။ မြေဩဇာအသုံးပြုသူများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ရေရင်းမြစ်များကာကွယ်ခြင်းနှင့် ရေဆိုးစွန့်ထုတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ မြေဩဇာထုတ်လုပ်သူနှင့် လယ်သမားများအကြားတွင် ဆက်နွယ်ပေးသည့်သူများမှာ မြေဩဇာရောင်းချသည့် သူများဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီက မြေဩဇာဈေးကွက်အပေါ်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့်သုတေသနအရ “လယ်သမား များနှင့် ရောင်းချသူများကို မြေဩဇာနှင့် အပင်အဟာရနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သင်တန်းများပို့ချပါက လယ်သမား အနေဖြင့် မြေဩဇာကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်”ဟု သိရှိရပါသည်။⁵

ပိုးသတ်ဆေးဥပဒေ (၂၀၁၆ခုနှစ်)

၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင်ပြဌာန်းခဲ့သည့် ဥပဒေကိုအစားထိုးရန် ပိုးသတ်ဆေးဥပဒေ (၂၀၁၆ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်အမှတ် ၁၄) ကိုပြဌာန်းခဲ့သည်။⁶ သို့သော် ဝန်ကြီးဌာနအမည်များနှင့် ပြစ်မှုပြစ်ဒဏ်ကျူးလွန်ပါ က ပေးဆောင်ရမည့် ငွေဒဏ်ပမာဏနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပြင်ဆင်ချက်အနည်းငယ်သာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။⁷ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကိုလည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။⁸ မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့မှ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနကို ပိုးသတ်ဆေး သို့မဟုတ် အဆိပ်ရှိပစ္စည်းကိုအညွှန်းစာပါအတိုင်း အဆိပ်ရှိပစ္စည်းရာခိုင်နှုန်းပြည့်မီစွာ ပါဝင်ခြင်းရှိ၊ မရှိ ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးခြင်းနှင့်ပိုးကိုနှိမ်နင်းရာတွင်ထိရောက်မှု ရှိ၊ မရှိ စိုက်ခင်းတွင်လက်တွေ့စမ်းသပ်ခြင်းပြုရန် ညွှန်ကြားရမည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်ပိုးသတ်ဆေးဥပဒေတွင် ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုသူများသည် ပိုးသတ်ဆေး သုံးစွဲရာ တွင်နှင့် စွန့်ပစ်ရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်များကို ပြဌာန်းထားသည်။ အသုံးပြုများအနေဖြင့်အောက်ပါ အချက်များကိုလိုက်နာရမည်။

⁴ http://www.doa.gov.mm/doa/index.php?route=product/product&path=75&product_id=35

⁵ IFDC, [Myanmar Fertilizer Evaluation](#) (2014) p. vi

⁶ http://www.doa.gov.mm/doa/index.php?route=product/product&path=75&product_id=130

⁷ https://gain.fas.usda.gov/Recent%20GAIN%20Publications/Food%20and%20Agricultural%20Import%20Regulations%20and%20Standards%20_Rangoon_Burma%20-%20Union%20of_1-11-2018.pdf

⁸ http://www.doa.gov.mm/doa/index.php?route=product/product&path=75&product_id=131

- ပိုးသတ်ဆေးအညွှန်းစာပါအတိုင်း လိုက်နာသုံးစွဲရမည်။ ဦးစီးဌာနက အခါအားလျော်စွာထုတ်ပြန်သော ပိုးသတ်ဆေး အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာ ကိုင်တွယ်ခြင်းနည်းလမ်းများအတိုင်း လိုက်နာသုံးစွဲရမည်။
- အလွန်အမင်း အန္တရာယ်ရှိသည့် ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုရာတွင် အသုံးပြုရန် လိုင်စင်ရယူရန်နှင့် အသိမှတ်ပြု လက်မှတ်ရရှိ ထားသည့် သူကို ဌာနရမ်းရမည်။
- ပိုးသတ်ဆေးများကို အစားအသောက်များနှင့် နီးကပ်စွာထားခြင်း၊ ကလေး သူငယ်များ အလွယ်တကူလက်လှမ်းမှီသော နေရာတွင် ထားရှိခြင်း မပြုလုပ်ရ။
- အသက် ၁၆နှစ်နှင့် ၁၆နှစ် အောက် ကလေးသူငယ်များ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်များ၊ ကလေးပြုစုနေသည့်မိခင်များသည် ပိုးသတ်ဆေးများ မကိုင်တွယ်ရန်နှင့် အသုံးမပြုရန်။
- စိုက်ခင်းများတွင်လည်းကောင်း၊ ရိတ်သိမ်းပြီးသီးနှံများကို သိုလှောင်ရာတွင် လည်းကောင်း ပိုးသတ်ဆေးသုံးစွဲရာတွင်လည်းကောင်း ဦးစီးဌာန၏ လမ်းညွှန်မှုများအတိုင်းလိုက်နာရမည်။
- ပုဒ်မ ၂၆တွင် အသုံးပြုသူများသည် သုံးစွဲပြီးသော ပိုးသတ်ဆေးပူးအခွံနှင့် ထုတ်ပိုးပစ္စည်းများကို ဦးစီးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့် အညီဖျက်စီးပစ်ရမည်။

ဓာတုပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ အန္တရာယ်မှတားဆီးကာကွယ်ရေးဥပဒေ (၂၀၁၃ခုနှစ်)

ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အလုပ်သမားများ၏ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။^၉ အခြားသော မြန်မာဥပဒေများကဲ့သို့ ဤဥပဒေ၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များမှာ ကျယ်ပြန့်ပါသည်။ ပုဒ်မ (၂)အရ လူ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်နိုင်သည့် ဓာတုပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ မည်သည့် လုပ်ငန်းမဆို လိုင်စင်ရရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု ပြဌာန်း ထားသည်။ အခန်း (၈)တွင် ဓာတုပစ္စည်းအသုံးပြုရန် လိုအပ်သည့် မည်သည့် ကုမ္ပဏီမဆို လိုင်စင်ရရှိရန် နှင့် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်ရရှိရန် သီးသန့်လျှောက်ထားရန် လိုအပ်သည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။ ထို့ပြင် ဓာတုပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူများအား လုပ်ငန်းခွင်လုံခြုံရေး ကိရိယာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ ကာကွယ်ရေးကိရိယာနှင့် ဝတ်စုံများ စနစ်တကျ သုံးစွဲတတ်စေရန် သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးပေး ခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

ဓာတုပစ္စည်းအသုံးပြုသူများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်ပျက်စီးခြင်းမရှိစေရန်တာဝန်ရှိပြီး မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် ပါ လိုအပ်ချက်များကို လေးစားလိုက်နာရန် လိုအပ်ပြီး အခြားသော သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လက်ဝယ်ထား ရှိခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ သုံးစွဲခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီဆောင်ရွက်ရမည်။ (ပုဒ်မ ၁၃၊ ၁၆၊ ၂၇)

ဤဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၁၇) တွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် လိုင်စင်ရရှိသူအနေဖြင့် ဓာတုပစ္စည်းနှင့် ဆက်စပ် ပစ္စည်းများဆိုင်ရာလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်သော်လည်း ကောင်း၊ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်ပေါ်ပါက လျော်ကြေးပေးနိုင်ရန် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အာမခံထားရှိရမည်။ သို့ရာတွင် ယခုဥပဒေတွင် လုပ်ငန်းကဏ္ဍတိတိကျကျ ဖော်ပြထားခြင်းမျိုးမရှိဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း ကဏ္ဍ အတွက် တိကျသောလိုအပ်ချက်များ မပါဝင်သော်လည်း ဓာတုပစ္စည်းအသုံးပြုသည့် မည်သည့်စီးပွားရေး လုပ်ငန်း မဆိုဟုဖော်ပြထားသည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရေးဓာတုပစ္စည်းများကို လွှမ်းခြုံမှုရှိပါသည်။ ယင်းဥပဒေကို

^၉ [Prevention of Hazard from Chemical and Related Substances Rules](#), Ministry of Industry Notification 85/ 2015-2016, 12 January 2016

အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် နည်းဥပဒေများကိုထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး သိုလှောင်ခြင်း၊ အန္တရာယ်အသိပေးအမှတ်သားကပ်ခြင်းနှင့် ကိုင်တွယ်ခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စည်းမျဉ်းထုတ်ပြန်ရန်ဗဟို ကြီးကြပ် ရေးအဖွဲ့၏ အခမ်းကဏ္ဍကိုစတင်ရန် ပါရှိသည်။¹⁰ စက်မှုဝန်ကြီးဌာနသည် ပိုးသတ်ဆေးများ အပါအဝင် တားမြစ်ထားသည့် ဓာတုပစ္စည်း ၂၆ ခုကိုလည်း ထုတ်ပြန်ထားသည်။¹¹

အသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဥပဒေများဆိုင်ရာ မေးခွန်းကို ဖြေကြားနိုင်ခြင်းမရှိသော်လည်း ယင်းဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပါက အနှုတ်သဘောဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြင်းကြောင့် MCRB တွင်ရှိသည့် အသိပညာ၊ ဗဟုသုတများအပေါ် အခြေခံ၍ သတင်းအချက်အလက်များပေးပို့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အဓိက ဥပဒေများမှာ

ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ (၂၀၁၂) နှင့် နည်းဥပဒေ (၂၀၁၄)

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုသိသာစွာထိခိုက်စေမည့် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုပစ္စည်းများအသုံးပြုခြင်းကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ (ပုဒ်မ၁၃၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ)

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည်တခြားသက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ဌာန အဖွဲ့များ နှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ၊ စိုက်ပျိုးရေး အရင်းအမြစ်တွေကို ရေရှည်တည်တံ့အောင် ထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ရမည်။ (အပိုဒ်ခွဲ ၁၈၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေမှာ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသော အစိုးရဝန်ကြီးဌာန အနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး သုံးဓာတုပစ္စည်းသုံးစွဲမှု နှင့် ထုတ်လုပ်မှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော အညစ်အကြေးများ လျှော့ကျစေရန် လေးစားလိုက် နာဆောင်ရွက်ရန် စီမံခန့်ခွဲဖို့တာဝန်ရှိသည်။ သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အကျိုးရှိသောလုပ်ငန်းအတွက်သုံးစွဲခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့သော သုံးစွဲခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးမှ ထွက်ရှိလာသော အန္တရာယ်အရာများ ကြောင့် ထိခိုက်မှုမဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် ဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသည်။ (ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး နည်းဥပဒေ၊ အခန်း ၉ ၊ အခန်း၁၀)

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအရည်အသွေး (ထုတ်လွှတ်မှု) လမ်းညွှန်ချက်များ (၂၀၁၅)

၎င်းလမ်းလမ်းညွှန်သည်၂၀၀၇ကထွက်ပြန်သော နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IFC)/ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အုပ်စု၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ (EHS) အပေါ်ကို အခြေခံ၍ ရေးဆွဲ ထားခြင်းဖြစ်သည်။¹² သို့သော် ကမ္ဘာ့ဘဏ်အုပ်စုသည် နှစ်စဉ်သီးနှံထုတ်လုပ်မှုများအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များ

¹⁰ ¹⁰ [Prevention of Hazard from Chemical and Related Substances Rules](#), Ministry of Industry Notification 85/ 2015-2016, 12 January 2016
¹¹ Central Leading Board on Prevention of Hazard from Chemical and Related Substances [Notification No: 3/2016](#) 30 June 2016
¹² [World Bank Group Environmental, Health and Safety Standards for Annual Crop Production](#) (2016)
Myanmar Centre for Responsible Business, No.6 (A), Shin Saw Pu Road, Kayin Chan Ward, Ahlone Township, 1121 Yangon, Myanmar. Tel/fax: +95 (0)1 512613
info@myanmar-responsiblebusiness.org www.myanmar-responsiblebusiness.org

ကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ မြန်မာလမ်းညွှန်ချက်ထွက်ကတည်းက ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာများက နောက်ဆုံးပေါ် နိုင်ငံတကာ စံချိန် စံညွှန်းများကို အားလုံးလွှမ်းခြုံမည် မဟုတ်ပါ။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်ချက်များ

- အဆိုပါ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် လေထုထုတ်လွှတ်မှု၊ ရေဆိုး၊ ဆူညံသံများ နှင့် အနံ့အသက်များ စသည့် အထွေထွေ လိုအပ်ချက် များ ကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၁၊ အပိုင်း ၁)
- ဖြည့်စွက်ချက်များနေဖြင့်၊ စက်မှုသီးနှံ (သို့) စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးရေး ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် ပိုမိုတိကျသော သတ်မှတ်ချက်အဆင့်များကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားပါသည်။
- ၎င်းအသေးစိတ်သတ်မှတ်ချက်အဆင့်များကတော့ အာဆင်နစ် (Arsenic)၊ ဇီဝဗေဒအောက်ဆီဂျင်လိုအပ်မှု (Biological Oxygen demand)၊ ကက်ဒမီယံ (Cadmium)၊ ဓာတုအောက်ဆီဂျင်လိုအပ်မှု(chemical oxygen demand) ၊ ဓာတ်သတ္တု (heavy metals)၊ ခဲ (lead)၊ ပြဒါး (mercury)၊ pH ၊ califrom ဘက်တီးရီးယား (total coliform bacteria)၊ နိုက်ထရိုဂျင် (total nitrogen) organochlorine ပိုးသတ်ဆေး (total organochlorine pesticides)၊ ဖော့စဖရပ်စ်(total phosphorus)၊ ဆိုင်းငံ့ထားသည့် အစိုင်အခဲ (total suspended solids) စသည်တို့ဖြစ်သည်။
- အကြီးစားစီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးသီးနှံများတွင်၊ ငှက်ပျော၊ ရှောက်လိမ္မော်၊ ကြံ၊ သံလွင်သီး၊ ဆီအုန်း၊ ကော်ဖီ နှင့် ကိုကိုးပင် များ ပါဝင်သည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၁၊ အပိုင်း ၂.၂.၁)
- အကြီးစားစီးပွားဖြစ် ရာသီသီးနှံများမှာ၊ ကောက်ပဲသီးနှံများ၊ တိရစ္ဆာန်အစာများ၊ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ သစ်ဥများ၊ အမျှင်ပါသောသီးနှံများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ တို့ပါဝင်သည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၁၊ အပိုင်း ၂.၂.၂)
- အဆင့်တစ်ခုစီတိုင်းတွင် အမျိုးအစားတူ သီးနှံများအတွက် သတ်မှတ်ချက်များ တူညီကြတယ်။
- သတ်မှတ်ထားသော စီမံကိန်းလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်တိုင်းမှာ ပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်ကို ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်ရမည်။ လိုအပ်ချက်များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကို လေးစားလိုက်နာခြင်းအသိအမှတ်ပြု လက်မှတ် (ECC) တွင် လည်းအကြီး ဝင်ပါသည်။ \

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅)

ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးအစား/သီးနှံ	IEE လုပ်ဆောင်ရမည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များ	EIA လုပ်ဆောင်ရမည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များ
ငှက်ပျော၊ ရှောက်လိမ္မော်၊ ကြံ၊ သံလွင်သီး၊ ဆီအုန်း၊ ကော်ဖီ နှင့် ကိုကိုးပင်	၂၀၀ ဟက်တာနှင့် အထက်၊ ၅၀၀ ဟက်တာ အောက်	၅၀၀ ဟက်တာ နှင့် အထက်

<p>ကောက်ပဲသီးနှံများ၊ တိရစ္ဆာန်အစာများ၊ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ သစ်ဥများ၊ အမျှင်ပါသော သီးနှံများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ</p>	<p>၅၀၀ ဟက်တာနှင့် အထက်၊ ၂၀၀၀ ဟက်တာ အောက်</p>	<p>၃၀၀၀ ဟက်တာနှင့် အထက်</p>
---	--	-----------------------------

ရေအရင်းအမြစ်နှင့် မြစ်ချောင်းများ ထိမ်းသိန်းရေး ဥပဒေ (၂၀၁၇)

၎င်းဥပဒေတွင် စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် ပြဌာန်းထားခြင်းမျိုးမရှိပါ။ ဓာတုစွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ နှင့် အခြားသော ပစ္စည်းများ ရေလမ်းကြောင်းထဲသို့ စွန့်ပစ်မှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီး မှုမျိုးကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တားမြစ် ထားပါသည်။

ပိုးသတ်ဆေး (သို့) မြေဩဇာ မြောပါခြင်း၊ “သယံဇာတ ထုတ်လုပ်မှု” မှ သဲများ ရေလမ်းကြောင်းထဲသို့ စီးဝင်ခြင်းများကို တားမြစ်နိုင်ပါသည်။

အလုပ်ခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ဥပဒေ (မူကြမ်း)

အလုပ်သမားများအတွက် လုပ်ငန်းခွင်သုံး အကာအကွယ်ပစ္စည်းများနှင့် သင်တန်းများကို အလုပ်ရှင်ဘက်မှ ပေးရမည် ဟု ပြဌာန်းထားသည်။

ထို့ပြင် စားသုံးသူများ ကာကွယ်သည့် ဥပဒေနှင့်လည်းသက်ဆိုင်မှု ရှိပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်း၏ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်မှုများအကြောင်းကို အများပြည်သူတွေ မည်မျှသိရှိနားလည်မှုရှိသနည်း။

စိုက်ပျိုးရေးအလုပ်သမားများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများအရ အလုပ်သမားအများစုကပိုးသတ်ဆေးနှင့် မြေဩဇာ အသုံးပြုခြင်းကြောင့် မည်သို့ ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်တွေ ရှိလဲဆိုသည်ကို သိရှိမှု အားနည်းကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ဆီအုန်းစိုက်ခင်းအလုပ်သမားများသည် ဆီအုန်းပျိုးပင်တွေ စိုက်ပျိုးသည့်အချိန်တွင် ပိုးသတ်ဆေး အသုံးပြုမှုကြောင့် ကျန်းမာရေးအပေါ် မည်သို့သက်ရောက်မှုရှိသည့် အလုပ်ရှင်များမှ ပြောပြထားခြင်းမျိုး မရှိသည့်အပြင် ပိုးသတ်ဆေးကြောင့် ကျန်းမာရေးအပေါ် မည်သို့ထိခိုက်နိုင်သည်ကို သင်တန်းပေးထားခြင်း မရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

MCRB အနေဖြင့် အကြံပြုလိုသည်မှာ ထိုကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထဲထဲဝင်ဝင်လုပ်ဆောင်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံစားသုံးသူများ သမဂ္ဂကဲ့သို့ အဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကြံဉာဏ်များတောင်းခံရန် အကြံပြုတိုက်တွန်း လိုပါသည်။

တခြားနိုင်ငံများတွင် အသုံးပြုသော စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၏ ဓာတုဓာတ်ကြွင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်စေသော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများအား လျော့ချခြင်းအတွက်မည်သို့သော စားသုံးသူကာကွယ်ရေးစနစ်များနှင့် ထိရောက်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးမှုများအောင်ရွက်လျက်ရှိပါသနည်း။

၂၀၁၆ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် နိုင်ငံခြားမှပညာရှင်များမှ တင်ပြသွားသည်မှာ အစားအသောက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးအတွက် “ပုဂ္ဂလိကစံချိန်စံညွှန်းများ” ထွက်ပေါ်လာပြီး၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်းကဏ္ဍများသည် အတူတကွပူးပေါင်း၍ Global G.A.P နှင့် GFSI ကဲ့သို့ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအသိမှတ်ပြု စံချိန်စံညွှန်းများ ရေးဆွဲလာကြသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မတူညီသောဝယ်ယူသူများအနေဖြင့် စက်ရုံတစ်ခုသို့ အကြိမ်ကြိမ်ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်းမျိုးကို ရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။ ဒီစံချိန်စံညွှန်းများကို အဓိက ဦးဆောင်သူများမှာ ဈေးဆိုင်များ၊ ကုန်အမှတ် တံဆိပ်များ နှင့် ကုန်ထုတ်သူများ ပါဝင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ပါဝင်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့ကို အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သမဂ္ဂများအပါအဝင် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်မှုများ အားလုံး ပါဝင်သည့် ချဉ်းကပ်မှုပုံစံဖြင့် အကောင်အဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်သည့် EU နဲ့ UN ကဲ့သို့ အဖွဲ့အစည်းများသည် “ပုဂ္ဂလိကစံချိန်စံညွှန်းများ” ကို အားပေးမှုနဲ့ အသိမှတ် ပြုမှုများ ပိုမိုလုပ်ဆောင်လာသည်။ စာရွက်စာတမ်းအများစုမှာ ထုတ်ဝေပြီးဖြစ်သည်။ ဥပမာ အားဖြင့် GSCP best practices (အကောင်းဆုံးအလေ့အထများ)။ သို့ရာတွင် ယင်းစံချိန်စံညွှန်းများကို မြန်မာဘာသာ (သို့) ဒေသတွင်း ဘာသာစကားဖြင့်ဘာသာပြန်ရန် လိုအပ်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂတွင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုနေပြီဖြစ်သည်။

အမေရိကနိုင်ငံရှိ အစားအသောက်အရည်အသွေးကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ (၁၉ ၉ ၆ ခုနှစ်)အရ အမေရိကန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိမ်းသိန်းကာကွယ်ရေး အေဂျင်စီ သည် ထိလွယ်ရှက်လွယ်သည်လူအုပ်စုများဖြစ်သည့် မွေးကင်းစ ကလေးငယ်များ၊ ကလေးသူငယ်များ နှင့် သန္ဓေသား (ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီး) များအပေါ် အလားအလာရှိသည့် ထိခိုက်မှုအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ၎င်းတို့ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ဓာတုကြွင်းကျန်ပမာဏ ကို သတ်မှတ်ရန်လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်တရားရေးရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် မည့်သည့်အခွင့်အလမ်းများ ရှိသနည်း။

စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုပစ္စည်းနဲ့ ပတ်သက်၍ မည်သို့ အသုံးပြုရမည်၊ စွန့်ပစ်ရမည်နှင့် ပတ်သက်၍ လိုက်နာရမည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းပြီးဖြစ်သည်။ (မေးခွန်းနံပါတ် ၄ သို့ကြည့်ရန်)။ ယခုဖြစ်ပေါ်နေသည့် ကိစ္စရပ်များမှာ အသုံးပြုသူများမှာ သတိမပြုမိခြင်းနှင့် ဥပဒေများအသက်မဝင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဥပမာ MCRB သည် နယ်စပ်ဂိတ်များတစ်ဆင့် တရားမဝင် မှောင်ခိုသွင်းလာသည့်ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတိပြုမိပါသည်။ယင်းတို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း စံချိန်စံညွှန်းနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိသည့်အပြင် အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံတင်သွင်းသည့် ပစ္စည်းများသည် တရုတ်နိုင်ငံတွင် အသုံးပြုရန် မသင့်တော်တော့သည့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ပို့ကုန်အတွက် ထုတ်လုပ်နေသည်ကို သတိထားမိပါသည်။ MCRB သည် ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများတွင်လည်း အာနိသင် ပြယ်နေသော စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုပစ္စည်းများ ရော၍ ရောင်းချနေသည်ကို အစီရင်ခံစာများ တွေ့မှာ သတိထားမိပါသည်။

ထိုကြောင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သင့်သည် အရာများမှာ

- ဥပဒေများအသက်ဝင်၍ ပိုမိုအားကောင်းစေရန် လက်ရှိတည်ဆဲ ဥပဒေတွေရဲ့ အားနည်းချက်၊ လိုအပ်ချက် တွေကို ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းဥပဒေများသည် မည်သို့ အပြန်အလှန် ချိတ်ဆက်သည်ကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်သည်။
- ပိုးသတ်ဆေးအန္တရာယ်ဆိုးကျိုးကို ပိုမိုတိုးတက်ဖြေရှင်းလာနိုင်ရန်အတွက် သံယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန နှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနကဲ့သို့သော ဆက်စပ်မှုရှိသည့် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများအကြား ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုလုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- တရားမဝင်စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုပစ္စည်းများ တရားမဝင်ရောင်းချနေမှုများကို ပိတ်ပင်ရန်နှင့် စောင့်ကြည့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် များကို အားကောင်းအောင်ပိုမိုလုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- သုတေသနနှင့်ပတ်သက်သည့် အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများကို ကောင်းမွန်စေရန် ပံ့ပိုးပေးသင့်ပြီး စိုက်ပျိုးရေး ပညာရှင်များသည်လည်း စိုက်ခင်းများသို့သွားရောက်၍ အကြံပြုချက်များပေးသင့်သည်။
- စိုက်ပျိုးရေးလုပ်သားများနှင့် မန်နေဂျာများအပါဝင် စိုက်ပျိုးရေးကုမ္ပဏီများသို့ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုပစ္စည်းများ နှင့်ပတ်သက်၍ မည်သို့ အန္တရာယ်မဖြစ်အောင်သုံးစွဲရမည်၊ မည်သို့သိုလှောင်ရမည်၊ မည်သို့စနစ်တကျ စွန့်ပစ် ရမည်နှင့် ပတ်သက်၍ အသိပညာပေး သင်တန်းတွေ ပိုချပေးရန်လိုအပ်သည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသုံး ဓာတုပစ္စည်း၏ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်မှုများအကြောင်းကို အများပြည်သူတွေ မည်မျှသိရှိနားလည်မှုရှိသနည်း။

- စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုများသည် အသိပညာ၊ ဗဟုသုတ သိရှိနားလည် နေသေးသည်ဆိုသည့်အချက်ကို အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်လာတဲ့သူတိုင်းက လက်ခံသဘောတူညီခဲ့ သည်။
- ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရောင်းချသည့် ကုမ္ပဏီများသည် လယ်သမားများကို ပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုသင်သန်းများပို့ချရန်လိုအပ်ပြီး၊ ၎င်းကုန်ပစ္စည်းကို မည်သို့ပြန်လည်ရောင်းချနေသည်၊ သုံးစွဲနေသည်ကို လျှပ်တပြတ် ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခြင်းမျိုး လိုအပ်ကြောင်းကို မီးမှောင်းထိုးပြသထားသည်။
- လက်ရှိတွင်စားသောက်ထွက်ကုန်များ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိသော ကုန်ကြမ်း ထုတ်လုပ် ဝယ်ယူသုံးစွဲမှုများသည် အားနည်းမှုရှိနေခြင်းမှာ
- စိုက်ပျိုးရေးဓာတုပစ္စည်းအသုံးပြုမှုအပါအဝင် အစားအသောက်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သတိမပြုမိခြင်း။
- နိုင်ငံတကာ စံချိန် စံညွှန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိရှိနားလည်မှုအားနည်းခြင်း။
- တောင်သူလယ်သမားများသည် အဆင့်တန်းမြင့်မားသည့် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီလုပ်ဆောင်ရန် ကုန်ကျစရိတ် များပြားခြင်း။

- တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု အပိုင်းနှင့် တရားမဝင် တင်သွင်းမှုများအပိုင်းတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရှိနိုင်ခြင်း မရှိသည့်ကိစ္စအပါအဝင် တည်ဆဲဥပဒေများတွင်ပြဌာန်းချက်များနှင့် အသက်ဝင်မှုများတွင် မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေများ တွင် ကွာဟချက်များရှိနေခြင်း၊
- ဝန်ကြီးဌာန အချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှု အပိုင်း အားနည်းခြင်း၊ (အထူးသဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန နှင့် ကျန်းမာရေး၊ အစားအသောက်ကွပ်ကဲရေး ဌာန)
- တည်ဆဲစည်းမျဉ်းအရ ပိုးသတ်ဆေးများအသုံးပြုခြင်း၊ စွန့်ပစ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းမှုမရှိပါ။ လက်ရှိ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအရ ပိုးသတ်ဆေးများသယ်ဆောင်လာသည့် ကွန်တိန်နာများကို မီးရှို့ရမည်၊ ဖျက်ဆီးရ မည်ဟု ပြဌာန်းထားသော်လည်း လက်ရှိတွင် အသက်မဝင်ပါ။
- နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ပိုးသတ်ဆေးများနှင့်မြေဩဇာများကို ရောင်းချသည့် ကုမ္ပဏီမှ ၎င်းကွန်တိန်နာများကို ပြန်ယူသင့်သည်။
- မည်သည့် နည်းလမ်းပဲရွေးချယ်သည်ဖြစ်စေ ဥပဒေ၏အသက်ဝင်မှုမှာ အရေးကြီးသည်။ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် ဦးစီးဌာနတစ်ခုကို သတ်မှတ်၍ တည်ဆဲစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ပိုမိုအားကောင်းအသက် ဝင်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်မှာ ပထမဦးဆုံးခြေလှမ်းဖြစ်သည် (စိုက်ပျိုး ရေးဦးစီးဌာနအောက်ရှိ AoAU)။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ဥပဒေအားကောင်းအသက်ဝင်စေရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- မြေဩဇာနှင့်ပိုးသတ်ဆေးများဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် တည်ဆဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ပြဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီရန်လိုအပ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနတို့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုတွေ လိုအပ်သည်။)
- ပိုးသတ်ဆေးရောင်းချသည့်ကုမ္ပဏီများကို ပိုမိုထိန်းချုပ်ရန် လိုအပ်သည်။
- ဆိုင်များနှင့် ဖြန့်ချိရေးစင်တာများတွင် မြေဩဇာနှင့် အခြားသောဓာတ်ပစ္စည်းကို သိုလှောင်ရာတွင် ပိုမိုဂရုစိုက် ရန် လိုအပ်သည်။
- ကုမ္ပဏီများသည် တောင်သူများကို အကြံဉာဏ်များနှင့် သင်တန်းများကို ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။
- ဆိုင်များ၊ ဖြန့်ချိရေးစင်တာများကို မှတ်ပုံတင်စေခြင်းနည်းလမ်းဖြင့် ပိုမိုတင်းကြပ်စွာ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- လုပ်ငန်းကွင်းဆက် (Supply Chain)ပါဝင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အလွယ်သုံးစား မပြုလုပ်ရန် လယ်သမားများအပါအဝင် ၎င်းတို့၏တာဝန်များသည် ရှင်းလင်းစွာ ရေးဆွဲသင့်သည်။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အပြုအမူများပြောင်းလဲခြင်း အပါအဝင် အခြားသောဆောင်ရွက်မှုများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပိုမိုပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

အင်္ဂါ မာဂ္ဂဂိုဏ်း၊

စီမံကိန်း မန်နေဂျာ၊

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန။